

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๕๙๖๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ทหารือเกี่ยวกับคุณสมบัติในเรื่องสัญชาติของรองนายกเทศมนตรีเมืองนครพนม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครพนม ที่ นพ ๐๐๒๓.๔/๑๘๘๐๖ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

ตามที่จังหวัดนครพนมได้มีหนังสือขอทหารือเกี่ยวกับคุณสมบัติในเรื่องสัญชาติของ นายวรวิทย์ เจริญวัชร รองนายกเทศมนตรีเมืองนครพนม กรณีที่นายประจักษ์ เรืองแสน และนายพีรพันธุ์ ตั้งตระกูล สมาชิกสภาเทศบาลเมืองนครพนม ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม กล่าวหา นายนิวัติ เจียวิริยบุญญา นายกเทศมนตรีเมืองนครพนม ว่าได้แต่งตั้งนายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นรองนายกเทศมนตรีเมือง นครพนม ทั้งที่บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๔๘ นว แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งจังหวัดนครพนมพิจารณาแล้วเห็นว่า จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเทศบาลเมืองนครพนม และเทียบเคียงกับคำพิพากษาศาลปกครองนครราชสีมา คดีหมายเลขดำ ที่ ๒๘๒/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๖๒/๒๕๕๑ แล้ว จังหวัดนครพนมมีความเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของ เทศบาลเมืองนครพนมว่า การแต่งตั้งนายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นรองนายกเทศมนตรีเมืองนครพนม เป็นไปโดย ขอบด้วยกฎหมาย แต่เพื่อให้การวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้อง จึงขอทหารือว่า การแต่งตั้งนายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นรองนายกเทศมนตรีเมืองนครพนม ขอบด้วยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๔๔ (๑) ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งว่าต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอแจ้งผลการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ดังนี้

๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องแล้วมีความเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามที่ทหารือนานี้สืบเนื่องจากมีผู้ร้องเรียนกล่าวหานายนิวัติ เจียวิริยบุญญา นายกเทศมนตรีเมืองนครพนม ว่าได้แต่งตั้งนายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นรองนายกเทศมนตรีเมืองนครพนม ทั้งที่บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี ตามมาตรา ๔๘ นว ประกอบ มาตรา ๔๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๔๔ (๑) ที่ได้กำหนด คุณสมบัติไว้ว่าต้องมีสัญชาติไทย โดยการเกิด เนื่องจากนายวรวิทย์ เจริญวัชร มีบิดาและมารดาเป็นคนสัญชาติเวียดนามซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะชั่วคราว แม้นายวรวิทย์ เจริญวัชร จะเกิด ในราชอาณาจักรไทยก็ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ นายวรวิทย์ เจริญวัชร ได้รับสัญชาติไทยโดยการอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๙ จึงมิใช่บุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ตามหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๔.๑/๑๔๓๙๕ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ และเทศบาลเมืองนครพนม และจังหวัดนครพนมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า นายวรวิทย์ เจริญวัชร เกิดเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๙๕ ที่บ้านเลขที่ ๕๗๙ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม บิดามารดาเป็นคนสัญชาติเวียดนาม /ซึ่ง ...

ซึ่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ได้กำหนดให้บุคคลผู้ได้เกิดในราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด นายวรวิทย์ เจริญวัชร จึงเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยเมื่อเกิดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ แม้ต่อมาจะมีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ถอนสัญชาติไทยของนายวรวิทย์ เจริญวัชร ก็ตาม แต่เมื่อประกาศคณะปฏิวัตินี้ได้ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๙ นายวรวิทย์ เจริญวัชร ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ได้รับสัญชาติไทย จึงถือว่า นายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดมาตั้งแต่ต้นแล้ว การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้สัญชาติไทยแก่นายวรวิทย์ เจริญวัชร จึงถือว่าเป็นการ“คืนสัญชาติไทย” ให้ และเมื่อนายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด จึงไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการที่จะได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๔๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒

หนังสือกรรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๔๓๙๕ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ ที่ผู้ร้องนำมาใช้อ้างอิงประกอบการร้องเรียนกล่าวหานายนิวัติ เจียวิริยบุญญา นายกเทศมนตรีเมืองนครพนมนั้นปรากฏรายละเอียดว่า จังหวัดอุบลราชธานีได้ขอหารือเกี่ยวกับกรณีที่นายสุสันต์ สามพายวรกิจ ได้ยื่นสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี แต่จากการตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องพบว่า นายสุสันต์ สามพายวรกิจ ได้รับสัญชาติไทยโดยการอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกรรมการปกครองได้พิจารณาข้อหารือนี้แล้วเห็นว่า บุคคลที่ได้สัญชาติไทยโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้เคยให้ความเห็นไว้สรุปได้ว่า การได้สัญชาติไทยกรณีดังกล่าวต่างกับการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ดังนั้น บุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง จึงไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายที่กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ว่าต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

แต่ข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า ศาลปกครองนครราชสีมาได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๒๘๒/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๖๒/๒๕๕๑ กรณีที่นายสุสันต์ สามพายวรกิจ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ ๓ ที่จะทำการเลือกตั้งในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๐ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลนครอุบลราชธานี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ อบ ๕๒๐๐๑/๑๔ และที่ ๕๒๐๐๑/๑๕ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ทาหรือการได้สัญชาติไทยโดยการเกิด รายนายสุสันต์ สามพายวรกิจ ทาหรือเรื่องการได้สัญชาติไทยของผู้ฟ้องคดีไปยังผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนและนายทะเบียนจังหวัดอุบลราชธานีตามลำดับ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีได้มีหนังสือทาหรือเรื่องดังกล่าวไปยังกรรมการปกครองและกรรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/๑๔๓๙๕ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ ดังกล่าวแจ้งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีว่ากรณีที่บุคคลได้สัญชาติไทยโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้เคยวินิจฉัยและมีความเห็นสรุปได้ว่า การได้สัญชาติไทยกรณีดังกล่าวต่างกับการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ ดังนั้น บุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง จึงไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายที่กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ว่าต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด จึงได้จัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับสมัครเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ โดยตามประกาศฉบับดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดี เพราะผู้ฟ้องคดีมิได้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะที่ได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ ...

ให้ดำเนินการรับคำร้องและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้มีคำวินิจฉัย
ในกรณีดังกล่าวโดยยืนตามเหตุผลของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า
ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วยเหตุที่ขาดคุณสมบัติเนื่องจากไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ผู้ฟ้องคดีจึงได้
ฟ้องต่อศาลปกครองนครราชสีมาขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
อุบลราชธานีและมีคำสั่งใหม่ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี
และขอให้เพิกถอนประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลนครอุบลราชธานี และให้รับสมัครผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้ง ซึ่งศาลปกครองนครราชสีมาพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเดิมชื่อนายฟาด (ญี่ปุ่น) ฮว่าง
ต่อมาวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๐ ได้เปลี่ยนชื่อและนามสกุลเป็นนายสุขสันต์ สามพายวรกิจ ปรากฏตามหนังสือ
ที่ สร ๐๑๑๖/๐๖๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ ที่ออกโดยนายวีระพงษ์ บุระนา ปลัดอำเภอเมืองสุรินทร์
รักษาราชการแทนนายอำเภอเมืองสุรินทร์ ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นคนสัญชาติเวียดนาม ซึ่งในขณะนั้นเป็นเวลา
ที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พระพุทธศักราช ๒๕๕๖ ใช้บังคับอยู่ และโดยที่มาตรา ๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวบัญญัติว่า บุคคลผู้ได้กำเนิดในพระราชอาณาจักรสยามเป็นคนไทย โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้
กำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับสถานภาพของบิดาและมารดาของบุคคลผู้เกิดในราชอาณาจักรสยามในทำนอง
เดียวกับข้อ ๑ ของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ประกอบกับ
ปรากฏหลักฐานเป็นหนังสือราชการของปลัดอำเภอเมืองสุรินทร์ รักษาการแทนนายอำเภอเมืองสุรินทร์ ดังกล่าว
ข้างต้นที่รับรองว่าผู้ฟ้องคดีเกิดในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย
เมื่อเกิดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ แม้ต่อมาจะได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยที่มีบิดาเป็นคนต่างด้าวหรือมารดาเป็นคนต่างด้าว
แต่ไม่ปรากฏบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่เมื่อประกาศคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิก
โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้
สัญชาติไทย ซึ่งต่อมาได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ ให้ได้
สัญชาติไทย กรณีย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดมาตั้งแต่ต้นแล้ว การที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้สัญชาติไทยแก่ผู้ฟ้องคดีจึงถือเป็นการคืนสัญชาติไทยให้แก่ผู้ฟ้องคดี และเมื่อผู้ฟ้องคดี
เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด จึงไม่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนคร
อุบลราชธานี ตามมาตรา ๔๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้น ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลนครอุบลราชธานี เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานีที่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครเลือกตั้ง (ส.ถ. ๒๗) ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๐
ที่ประกาศไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี เขตเลือกตั้งที่ ๓
และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกคำร้องของผู้ฟ้องคดี
โดยยืนตามคำสั่งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลนครอุบลราชธานี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย จึงให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

นอกจากนี้ยังปรากฏความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องลักษณะเดียวกัน
นี้ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๒๖/๒๕๕๒ เรื่อง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิที่จะได้รับเลือกเป็น
ผู้ใหญ่บ้านว่า กรมการปกครองได้ขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ (๑)
แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่กำหนดให้บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น
ผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่มีราษฎรจำนวนหนึ่งเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย
และเคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่ถูกถอนสัญชาติไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จึงขอหารือว่า ผู้เกิดในประเทศไทยและเคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ถูกถอน
สัญชาติไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ กล่าวคือ เป็นผู้เกิด
ใน...

ในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ก่อนที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จะมีผลใช้บังคับ ซึ่งมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือมารดากรณีไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งถือว่ามิคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ หรือไม่ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นว่า มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้กำหนดให้บุคคลดังต่อไปนี้ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด คือ (๑) ผู้เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย (๒) ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ (๓) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การได้สัญชาติไทยของบุคคลจึงต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงในขณะที่บุคคลนั้นเกิดว่ามีลักษณะตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ หรือไม่ ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวเกิดในราชอาณาจักรไทยในขณะที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มีผลใช้บังคับแล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๓) แม้ภายหลังประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ จะได้ถอนสัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยบางประเภทตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แต่การถอนสัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยบางประเภทดังกล่าวเป็นการถอนสัญชาติไทยของบุคคลโดยผลของกฎหมาย ซึ่งมีได้กระทบต่อข้อเท็จจริงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ประกอบกับถ้อยคำ “โดยการเกิด” ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาตินั้นมิได้เป็นถ้อยคำที่มีความหมายเป็นพิเศษ หากแต่เป็นถ้อยคำธรรมดาที่ระบุถึงข้อเท็จจริงที่มีผลให้บุคคลได้สัญชาติไทยเท่านั้น ดังนั้น เมื่อมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้บุคคลที่เคยมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทย แต่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ได้สัญชาติไทยแล้ว กรณีจึงต้องถือว่าบุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทยโดยการเกิดและเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

เมื่อได้พิจารณาเทียบเคียงจากคำพิพากษาของศาลปกครองนครราชสีมาและความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ดังกล่าวแล้ว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีความเห็นว่า นายวรวิทย์ เจริญวัชร ซึ่งเกิดเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๙๕ ที่บ้านเลขที่ ๕๗๙ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม บิดามารดาเป็นคนสัญชาติเวียดนาม ซึ่งพระราชบัญญัติสัญชาติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นได้กำหนดให้บุคคลผู้เกิดในราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด นายวรวิทย์ เจริญวัชร จึงเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด จึงเป็นผู้มีคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา ๔๘ นว ประกอบมาตรา ๔๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๔๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕

๒. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือกรมการปกครองได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายนี้อีกชั้นหนึ่งและกรมการปกครองได้แจ้งผลการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวว่า ประเด็นปัญหาของเรื่องนี้คือกรณีนายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือได้มาภายหลังการเกิดโดยการอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกรณีสัญชาติไทยโดยการเกิดจะมีสิทธิที่ดีกว่าในเรื่องสิทธิลงสมัครเป็นผู้แทนทางการเมืองการวินิจฉัยว่าบุคคลใดมีสัญชาติไทยโดยการเกิดหรือไม่ กรมการปกครองให้ความเห็นในกรณีที่ใกล้เคียง

/กับ ...

กับปัญหาดังกล่าว ว่า หากบุคคลใดได้รับสัญชาติโดยการอนุมัติของรัฐมนตรี บุคคลนั้นย่อมมิได้สัญชาติไทยโดยการเกิด แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าบุคคลนั้นจะเคยมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่ถูกเพิกถอนโดยผลของกฎหมายก็ตาม เมื่อกฎหมายในฉบับหลังมีได้บัญญัติให้คืนสัญชาติโดยการเกิด สิทธิในการได้รับสัญชาติของผู้นั้นย่อมผูกพันตาม คำสั่งของรัฐมนตรีที่ออกมาในครั้งหลัง ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ กระทรวงมหาดไทย ต่อมาได้มีคำพิพากษาศาลปกครองจังหวัดนครราชสีมา คดีหมายเลขดำที่ ๒๘๒/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๖๒/๒๕๕๑ และความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๒๒๖/๒๕๕๒ ได้วินิจฉัยปัญหาลักษณะเดียวกันนี้แตกต่างจากความเห็นของกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทย โดยวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงในขณะที่บุคคลนั้นเกิดเป็นสำคัญว่าเข้าลักษณะเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ว่าด้วยสัญชาติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือไม่ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวเกิดในราชอาณาจักร และได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นแล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมได้ สัญชาติไทยโดยการเกิด แม้จะมีการตรากฎหมายในภายหลังให้เพิกถอนสัญชาติไทยของบุคคลแต่การถอนสัญชาติไทย ของบุคคลนั้นมิได้กระทบต่อข้อเท็จจริงที่ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักร การที่รัฐมนตรีอนุมัติให้สัญชาติไทย ในครั้งหลังเป็นเพียงการคืนสัญชาติให้กับบุคคลดังกล่าวเท่านั้น

กรมการปกครองได้พิจารณาความเห็นทางกฎหมายและการวินิจฉัยกฎหมายข้างต้น แล้วเห็นว่า เมื่อศาลปกครองและคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นองค์กรวินิจฉัยกฎหมายได้วินิจฉัยปัญหา ลักษณะเดียวกันนี้แตกต่างจากแนวทางของกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทยที่เคยวินิจฉัยไว้ หากมีปัญหาลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันก็ควรวินิจฉัยให้เป็นไปแนวทางเดียวกันกับองค์กรวินิจฉัยกฎหมาย กรณีของนายวรวิทย์ เจริญวัชร จึงเป็นปัญหาลักษณะเดียวกันและเทียบเคียงกับคดีตามคำพิพากษาของ ศาลปกครองนครราชสีมาและความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา หากข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่านายวรวิทย์ เจริญวัชร เกิดเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๙๕ ที่จังหวัดนครพนม โดยมีบิดามารดาเป็นคนสัญชาติเวียดนาม ซึ่งขณะเกิดเป็นช่วงเวลาที่ยังมีพระราชบัญญัติสัญชาติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นได้กำหนดให้บุคคลผู้เกิดในราชอาณาจักร ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด นายวรวิทย์ เจริญวัชร จึงเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยตั้งแต่ขณะเกิด แม้ต่อมาจะมีประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ให้เพิกถอนสัญชาติไทยของนายวรวิทย์ เจริญวัชร ก็ตาม หาได้หักล้างข้อเท็จจริงว่านายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย และได้สัญชาติไทยในขณะที่เกิดไม่ และการที่นายวรวิทย์ เจริญวัชร ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ได้รับสัญชาติไทยเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๙ เป็นเพียงมาตรการหรือเงื่อนไขของรัฐในการให้สัญชาติไทยเท่านั้น การมีสัญชาติไทยกรณีของนายวรวิทย์ เจริญวัชร ถือว่าได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

๓. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เสนอความเห็นดังกล่าวให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา อีกชั้นหนึ่ง และกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดให้รองนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๔๘ เบญจ เช่นเดียวกับนายกเทศมนตรี โดยมาตรา ๔๘ เบญจ กำหนดให้บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น นายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติหรือไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งตามมาตรา ๔๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งว่าต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายวรวิทย์ เจริญวัชร เกิดเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๙๕ ที่บ้านเลขที่ ๕๗๙ ตำบลในเมือง

/อำนาจ ...

อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งในขณะนั้นพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ ใช้บังคับอยู่ และโดยที่มาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๙๕ กำหนดให้ผู้เกิดในราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด โดยมีได้กำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับสถานภาพของบิดาและมารดาของบุคคลผู้เกิดในราชอาณาจักร ดังนั้น นายวรวิทย์ เจริญวัชร ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดมาตั้งแต่ต้นแล้ว แม้จะถูกถอนสัญชาติตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ เนื่องจากเป็นบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาเป็นคนต่างด้าวหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว การที่นายวรวิทย์ เจริญวัชร ถูกถอนสัญชาติและต่อมาได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๙ ให้ได้สัญชาติไทย ก็เป็นเพียงการถอนสัญชาติหรือคืนสัญชาติไทยโดยผลของกฎหมาย มิได้กระทบต่อข้อเท็จจริงที่ว่านายวรวิทย์ เจริญวัชร เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดแต่อย่างใด ดังนั้น นายวรวิทย์ เจริญวัชร จึงไม่เป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๔๘ นว ประกอบมาตรา ๔๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และมาตรา ๔๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองนครราชสีมา คดีหมายเลขดำที่ ๒๘๒/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๖๒/๒๕๕๑ ประกอบความเห็นคณะกรรมการการฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๒๖/๒๕๕๒ กระทรวงมหาดไทยเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมดี คชายังยืน)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนวินิจฉัยและกำกับดูแล

โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๕

โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖